

הסיפור שלי

סיפור מעורך השראה
לשולחן השבת

לזכות שמואל אליהו הכהן וזוגתו שרה יסכה וילדיהם:
שרה, אוריאל מנחם הכהן, הילה, אילה שיחיו איזנברג
יהושע וזוגתו דינה ובנם מנחם איתן שיחיו גוטמן

"לא תהיה לנו ברירה, נצטרך להשתנות"

בן ציון חן

החופש, ולשם כך עברנו להתגורר בלבוב בשנת תש"ו (1946). אולם כעבור שנים ספורות עלו הק"ב על רשת ההברחה ובין היתר, גם הוריי נעצרו והואשמו ב"בגידה במולדת" בגין כוונתם להבריח את הגבול. אחי ואני נותרנו ללא הורים, והתגוררנו חלופות אצל קרובים, בלבוב, אחר כך במוסקבה, ולבסוף הגענו לסמרקנד - שם נהנו היהודים מחופש דת יחסי, ולכן התאספף שם ריכוז גדול של חסידי חב"ד.

בעקבות מותו של הצורך סטאלין ימ"ש בשנת תשי"ג (1953) שוחררו רבים מהמוני האסירים שהוגלו למחנות עבודה, וכעבור שלוש שנים גם הוריינו שוחררו, והצטרפו אלינו בסמרקנד. בהמשך עברה המשפחה לטשקנט, שגם בה היה ריכוז גדול של משפחות חסידי חב"ד.

בטשקנט נישאתי והתחלתי לעבוד כטכנאי בתעשייה האווירית של ברית המועצות. כל העת קיווינו לצאת מברית המועצות, ולזכות לפגוש את הרבי. בהתוועדויות החסידיות היו המשתתפים מאחלים איש לרעהו שיזכו להתראות עם הרבי, ואף חיברו ניגונים על כך. הגשנו בקשה להיתר יציאה, ובסופו של דבר קיבלנו את האישור המיוחל. תחילה נסענו לארץ והתיישבנו בכפר חב"ד, ולקראת פסח של שנת תשל"ג (1973) זכינו לנסוע לראשונה אל הרבי, וזה היה בעבורנו התגשמות של משאת נפש רבת שנים.

כשהגענו נרשמנו במזכירות לתור ליחידות. התארחנו אצל בן דוד של אשתי, הרב גרשון גייקובסון, והוא הדריך אותנו לקראת הכניסה ליחידות. על פי המלצתו הכנו מראש רשימה שבה פירטנו את כל הנושאים והשאלות שבהן רצינו להיוועץ ברבי, ובהן גם שאלות רבות מאנשים שביקשו מאתנו להזכירם אצל הרבי. הוא אמר שאם לא נרשום את הדברים מראש, אנו עלולים לשכוח בשעת מעשה מרוב התרגשות ובלבול נוכח קדושת המעמד.

אכן, כאשר נכנסנו בסופו של דבר לחדרו של הרבי, לא הייתי מסוגל להתחלה להוציא מילה מהפה. אנחנו נכנסנו רק בסוף הלילה, שכן ביקשתי להיכנס אחרון, אך הגעתי כבר בתחילת הלילה והתבוננתי באנשים שנכנסו ויצאו. ראיתי את המתח והפחד שבו היו נתונים לפני הכניסה לרבי, ואת החיוך והרוגע ששידרו כאשר יצאו מחדרו. אני אישית הייתי די רגוע, עד שנכנס האדם שהיה לפנינו בתור, וברגע שהבנתי שאני נכנס אחריו התחלתי להרגיש שרגלי רועדות.

אולם, כעבור כמה רגעים מרגע הכניסה לחדר הרבי, אחרי שראיתי את מבטו הנעים והחם, את החיוך האבהי שלו ואת עיניו

<<

נולדתי בשנת תרצ"ט (1939) בעיר לנינגרד. שני הוריי השתייכו למשפחות חב"דיות ותיקות ומפורסמות - מצד אבי משפחת חן, ומצד אמי משפחת רסקין. היו אלה שנים קשות במיוחד עבור חסידי חב"ד ברוסיה הסובייטית, כאשר הק"ב רדף באכזריות את מי שהתעקש לשמור על גחלת היהדות.

חודשים ספורים לפני חתונתה ראתה אמי כיצד נלקח אביה - הרב יצחק רסקין הי"ד, ששימש שוחט ומוהל בעיר לנינגרד, והפעיל תלמוד תורה מחתרתי - בידי קלגסי הק"ב שהגיעו באישון לילה וגררו אותו בגסות מביתו. לפני צאתו הספיק לומר לילדיו, "לכו בדרך סבותיכם!", ועל כך ספג מכה חזקה מאחד השוטרים. היו אלה המילים האחרונות שהם זכו לשמוע ממנו - ברבות השנים נודע שהוא נרצח כעבור כמה שבועות.

עם תום מלחמת העולם השנייה נחתם הסכם בין פולין לבין ברית המועצות שאפשר לנתינים פולנים שברחו בעקבות המלחמה לשטחי ברית המועצות, לשוב אל מולדתם דרך מעבר הגבול בעיר לבוב (למברג). חסידי חב"ד ניצלו את ההזדמנות הזו, וארגנו רשת אנפה של זיופי מסמכים שאפשרו לרבים לצאת במסווה של אזרחים פולנים.

גם הוריי ביקשו לנצל את ההזדמנות הזו לצאת אל ארצות

לציון שבועים שנה למנהיגותו של הרבי, יתמקדו פרסומי JEM בכל שבוע
באחד מהמאורעות, הרעיונות או האישים הקשורים לחייו של הרבי.

מאורעות | רעיונות אישים

הכחולות שהזכירו לי שמיים כחולים וים כחול אינסופי - הרגשת אווירה טובה ומרגיעה, והתחלתי לענות לשאלותיו של הרבי.

הרבי שאל והתעניין מאוד בנוגע לחיים ברוסיה - בטשקנט ובסמרקנד - ובחיי החסידים שם, על החגים ועל ההתוועדויות, ובהמשך ביקשנו עבור אלו שמסרו לנו בקשות ושמות לברכה.

בפתק שמסרנו לרבי רשמנו שם של ילד שהוריו ביקשו להזכירו לברכה אצל הרבי. מדובר היה בתלמיד שלמד בבית הספר שבו עבדה אשתי, והוא היה מאוד חולה. הרבי קרא את הפתק, אך לא התייחס לסעיף הזה. כשראתה זאת אשתי, היא שאלה את הרבי מה בנוגע לאותו ילד. תשובת הרבי הייתה, "אני יודע, כבר שאלו אותי". אך לא הוסיף מעבר לכך דבר. זמן מה לאחר שחזרנו, אותו ילד נפטר למרבה הצער. הבנו שהרבי כנראה רואה דברים שאחרים אינם רואים, ושבמקרה זה ידע שכבר אין אפשרות לשנות את רוע הגזרה.

ביחידות הזו שאלתי את הרבי בנוגע לאפשרויות התעסוקה השונות שהוצעו לי בישראל, ביניהן עבודה במסגרת התעשייה האווירית, בתחום האוויוניקה - אלקטרוניקה אווירית, שם כולל למערכות האלקטרוניות והממוחשבות של כלי הטייס, דוגמת התקשורת, הניווט, ההיגוי וכו'. זהו התחום שבו עבדתי גם בברית המועצות, ואליו נטיתי יותר, אולם היו גם הצעות אטרקטיביות אחרות. הרבי שאל אותי לגבי סוג האנשים שעובדים שמה בתחום הזה. מאחר שמדובר בתחום מאוד מורכב, מטבע הדברים מדובר באנשים מוכשרים מאוד, בעלי אינטליגנציה גבוהה. ואכן, הרבי יעץ לי לקבל משרה זו, ולהמשיך באותו תחום שבו עבדתי גם בברית המועצות.

נושא נוסף שהרבי העלה באותה יחידות היה הצורך לפעול בקרב האקדמאים הרבים מבין העולים שהגיעו לארץ באותן שנים מברית המועצות. הרבי אמר שיש לדאוג לקליטה שלהם לא רק מבחינה גשמית, אלא גם רוחנית. למרות שהם משכילים ובעלי דיפלומות אוניברסיטאיות, לרובם חסר ידע בסיסי ביסודות היהדות. הרבי הציע לפתוח מרכזים שבהם אפשר יהיה להיפגש עם אותם עולים ולהסביר להם על התורה, על ההיסטוריה היהודית, על תורת החסידות, וכך לקרבם ליהדותם.

הרבי גם סיפר לנו במהלך היחידות את הסיפור הבא: "פה בניו יורק יש כמה וכמה יהודים שהגיעו מערים מרכזיות בברית המועצות - מוסקבה, לנינגרד, קייב, חרקוב ועוד - שבהן היו ריכוזים של חסידי חב"ד. אותם אנשים, כשהיו שם, היו קשורים אלי דרך חב"ד. אך, למרות שהם נמצאים כאן כבר הרבה זמן, הם אף פעם לא היו אצלי. שלחתי כמה מאנשיי (הרבי התבטא ביידיש: "מיינע חב"ד") שישאלו אותם מדוע אינם באים אליי. התשובה שקיבלו היא: אם נבוא לשם, לא תהיה לנו ברירה, נצטרך להשתנות, ומזה אנחנו חוששים..."

אחרי שיצאנו מהיחידות, שוחחתי עם אשתי על מה שהיה. בין היתר אמרתי לה, "זה מידע מאוד מעניין, אבל בשביל מה הרבי סיפר לנו אותו בארבע לפנות בוקר? בוודאי שיש לכך משמעות".

כעבור שנים, בתחילת שנות תש"נ (1990), כשהחלו להגיע גלי העלייה הגדולים ממדינות ברית המועצות לשעבר - הבנו שעלינו

אף שהשתדלנו כמיטב יכולתנו לאמת כל פרט, תוכנם של הסיפורים משקף את דברי הרבי כפי שאלו חובנו בשעתו על ידי השומעים והשתמרו בזיכרונם.

בסיוע חברי
THE JEM FOUNDATION
ואתה תצוה... להעלות נר תמיד

להתגייס ולסייע בקליטתם הרוחנית. הבנו שזה היה המסר שביקש הרבי להעביר לנו אז באותה יחידות - שאנחנו צריכים לקשר את היהודים הללו עם התורה ועם הרבי, וזה כבר ישפיע עליהם שירצו להשתנות. המסר הזה של הרבי חי אצלי עד היום, ואני משתדל ליישמו באמצעות השיעורים שאני מעביר והספרים ברוסית שאני מפרסם.

סיפור מעניין בהקשר זה. לאחרונה התקשר אליי ידיד ממוסקבה וסיפר שבתו נסעה לביקור בארץ במסגרת תכנית "תגלית" לנוער יהודי מהגולה, ולקראת הנסיעה הוא נתן לה את ספרי שיצא לא מכבר, "רבי שאינכם מכירים". כשסיימה לקרוא אותו, נתנה הבת את הספר לחברתה שתקרא, אך זו החזירה לה את הספר כבר למחרת. "אני לא רוצה לקרוא את זה", אמרה החברה, והסבירה: "אני חוששת שאם אקרא עד הסוף, אצטרך להיות דתייה..."

כתוב שאין אדם עומד על דעת רבו עד ארבעים שנה. ספר זה יצא ארבעים שנה אחרי אותה יחידות, ואז זכיתי לקבל את המשוב הזה שהמחיש לי את דבריו של הרבי אלינו באותה יחידות. נוכחתי לראות את העוצמה שיש בסיפורים הללו ואת הפוטנציאל הגלום בהם לחולל שינוי לטובה אצל אנשים ולקרבם ליהדותם, וההכרה הזו ממריצה אותי להמשיך ולהוסיף בהפצת מסרים אלו ביתר שאת.

ר' בן ציון חן עבד שלושים וחמש שנה בתעשייה האווירית בישראל. במקביל הוציא שמונה ספרים בנושאי יהדות וחסידות בשפה הרוסית. מאז יצא לגמלאות הוא מקדיש את זמנו ומרצו לפעילות הפצת תורה ויהדות בקרב עולים מברית המועצות לשעבר. הוא רואין בביתו, בשיכון חב"ד, לוד, בחודש אדר א', תשע"ד (2014).

ד"ר יוחנן בן ציון חן / צעירי אגודת חב"ד / המרכז לעזרי שלוחות ט"ל 1777-03-373

לזכות אבינו היקר הרב יעקב שי' מינסקי ולעילוי נשמת אמנו היקרה מרת שיינא באשע בתיה ע"ה הוקדש ע"י בנם ר' שניאור ויובד שיחיו מינסקי

השבוע לפני:

« תשמ"א (1981) — בצהריים הודיעו בפתאומיות ממזכירות הרבי שבשעה שלוש וחצי תתקיים התוועדות. אחר כך נודע שההתוועדות הוקדמה באופן חריג לשעות היום והסתיימה מוקדם, כדי שלא להפריע לחתונה שתוכננה לאותו ערב. במהלך ההתוועדות התייחס הרבי בהרחבה לטענות שונות בהקשר לקריאתו באותם ימים להרבות בילודה וכנגד חשבונות של "תכנון המשפחה" וכדומה. בהמשך סיפר הרב ברנהרד מדרום אפריקה ששהה אז בביקור, שדברי הרבי כווננו כמענה למכתב שהכניס לרבי ובו פירט טענות שהעלו נשים בנושא זה בשיעור שמסר בפניהן כמה ימים קודם לכן.¹ ר"ח שבט

1 שיחות קודש תשמ"א ב, עמ' 93, 820

ההקדשות שלכם
מאפשרות את המשך הפצת הגיליון השבועי.

לפרטים נוספים
ולהרשמה לקבלת הגיליון השבועי בדוא"ל
כתבו לנו: sipursheli@jemedi.org